

Ги дьо Мопасан

ТЪМНАТА СТРАНА

НАЙ-СТРАШНИТЕ РАЗКАЗИ

НА ФРЕНСКИЯ КЛАСИК

София, 2020

Guy de Maupassant
LE HORLA ET AUTRES NOUVELLES

© Издателство „Изток-Запад“, 2020

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Иван Атанасов, подбор и съставителство, 2020

© Венера Атанасова, превод, 2020

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2020

ISBN 978-619-01-0693-7

Ги дьо Мопасан

ТЪМНАТА СТРАНА

НАЙ-СТРАШНИТЕ
РАЗКАЗИ
НА ФРЕНСКИЯ
КЛАСИК

Превод от френски
Венера Атанасова

Подбор и съставителство
Иван Атанасов

Съдържание

Орла (версия от 1887 г.)	7
Косата	34
Кой знае?	41
Малката Рок	53
Привидението	86
Хижата	93
Коко	106
Дяволът	110
Един луд	118
Страхът	127
Вълкът	134
Ръката	140
Одраната ръка	147
Мъртвата	153
Майката на уродите	158
Нощта	164
Гробът	170
По реката	174

Мадмоазел Кокот	180
Вендета.....	186
Лудата	191
Слепецът	195
Госпожа Ерме	199
Удавникът	207
В морето.....	214
Ужас	220
Свети Антоний	226
Страхът	235
Моарон.....	243
Тикът	250
Край леглото на един покойник.....	256
Писмо от един луд.....	261
Луд ли съм?.....	268
Орла (версия от 1886 г.).....	272

Орла

(версия от 1887 г.)

8 май

Какъв прекрасен ден! Прекарах цялата сутрин, проснат на тревата пред къщата си, под огромния чинар, който покрива, заслонява и засенчва цялата сграда.

Обичам този край, обичам да живея тук, защото тук са моите корени, онези дълбоки, деликатни корени, които свързват човек със земята, където са родени и починали неговите предци, свързват го с местния манталитет, с местната кухня, с местните обичаи и начини на изразяване, с акцента на селяните, с мириса на почвата, на селата и на самия въздух.

Обичам къщата, в която съм израснал. От прозорците си виждам Сена, която тече покрай градината ми, отвъд пътя, почти до дома ми, широката и пълноводна Сена, която от Руан до Хавър е осяяна с плавателни съдове.

Ей там, отляво, е Руан – голям град със сини покриви, сгущени под гората от островърхи готически камбанарии. Те са безброй, тънки или широки, доминирани от чугунения шпил на катедралата, и са пълни с камбани, които звънят в синия небесен простор на красивите утрини, разнасяйки чак до мен мекия си и далечен метален звън: бронзовата песен, която ми донася бризът, понякога по-ясна, друг път по-приглушена, в зависимост от това дали той се усилива, или утихва.

Колко хубава беше тази сутрин! Около единайсет часа дълъг конвой от кораби, теглени от голям колкото муха парен влекач, който едва пухтеше, докато бълваше гъст дим, мина край оградата ми.

След две английски шхуни, чийто червен флаг се развяваше високо в небето, се носеше великолепен бразилски тримачтов кораб, целият бял, удивително чист и лъскав.

Махнах му с ръка за поздрав, не знам защо – толкова голямо удоволствие ми достави гледката на този кораб.

12 май

От няколко дни леко ме тресе, чувствам се неразположен или по-скоро съм някак унил.

Откъде идват тези мистериозни влияния, които превръщат нашето щастие в униние, а увереността ни в отчаяние? Сякаш самият въздух, невидимият въздух, е изпълнен с неведоми сили, чиято тайнствена близост изпитваме върху себе си. Събуждам се радостен, изпълнен с желанието да запая. Защо? Слизам до реката и след кратка разходка по брега внезапно тръгвам обратно разстроен, сякаш някакво нещастие ме очаква у дома. Защо? Дали някакви студени тръпки, полазили кожата ми, са разстроили нервите ми и са помрачили настроението ми? Дали формата на облаците или небесните нюанси, или цветовете на околните предмети, които са толкова променливи, са смутили мислите ми, минавайки пред очите ми? Кой може да каже? Всичко, което ни заобикаля, всичко, което виждаме, без да го гледаме, всичко, с което влизаме в съприкосновение, без да го знаем, всичко, което докосваме, без да си даваме сметка за това, всичко, което срещаме, без да го забелязваме, оказва бързо, изненадващо и необяснимо въздействие върху нас, върху нашите органи, а чрез тях – върху нашите схващания и нашата същност.

Колко дълбока е тази мистерия на Невидимото! Не можем да го изследваме с несъвършените си сетива. Не можем да го направим с очите си, които не могат да видят нито прекалено малките, нито твърде големите, нито твърде близките, нито твърде далечните неща, нито обитателите на някоя планета, нито организмите в капка вода. Не можем да го направим с ушите си, които ни заблуждават, защото ни предават въздушните вибрации като звукови вълни. Те са като феи, които сътворяват чудото да трансформират това движение в звук и чрез тази метаморфоза раждат музика, която превръща в мелодия безшумното движение на природата. Не можем да го направим и с обонянието си,

което е по-слабо от това на куче, нито с вкуса си, който едва различава възрастта на дадено вино!

О, ако имахме други органи, които биха сътворили за нас други чудеса, какво ли още щяхме да открием около нас!

16 май

Аз несъмнено съм болен. А през последния месец се чувствах толкова добре! Имам треска, ужасна треска, или по-скоро изпитвам трескаво безпокойство, което измъчва както душата, така и тялото ми. Непрекъснато имам ужасното чувство за надвиснала опасност, усещането за предстоящо нещо или за близка смърт – предчувствие, което несъмнено е пристъп на все още неизвестна болест, развиваща се в кръвта и в плътта.

19 май

Ходих да се консултирам с моя лекар, защото започнах да страдам от безсъние. Той установи, че имам ускорен пулс, разширени зеници, изопнати нерви, но не откри никакви тревожни симптоми. Препоръча ми да вземам студен душ и да пия калиев бромид.

25 май

Никаква промяна! Състоянието ми наистина е странно.

С приближаването на вечерта ме обзема неясно безпокойство, сякаш нощта крие ужасна заплаха за мен. Вечерям набързо, след това се опитвам да почета, но не разбирам нито дума, едва различавам буквите. Тогава започвам да крача напред-назад из салона, измъчван от смътен, но непреодолим страх, страх да заспя, както и да легна в постелята си.

Около десет часа се качвам в стаята си. Щом вляза, завъртам два пъти ключа и пускам резето. Страхувам се, но от какво? Досега не се боях от нищо. Отварям шкафовете, гледам под леглото, ослушвам се, ослушвам се, но за какво? Не е ли странно, че едно обикновено неразположение, може би някакво нарушение в кръвообращението, възбуждане на някой нервен център, малък наплив на кръв, незначително смущение в така несъвършените и деликатни функции на нашия организъм, може да направи меланхолик най-забавния човек и страхливец най-големия смелчага? След това си лягам и чакам съня, както осъденият чака палача.

Очаквам с ужас неговото идване, сърцето ми бие до пръсване, краката ми треперят, цялото ми тяло се тресе под горещите завивки, докато внезапно потъвам в сън, както самоубиец – в блатото, в което е скочил. Не усещам, както преди, приближаването на този коварен сън, който се крие някъде наблизко, дебне ме, за да ме сграбчи за главата, да затвори очите ми, да ме унищожи.

Спя дълго – два или три часа, после някакъв сън, не, кошмар, ме сграбчва в прегръдките си. Усещам, че лежа и че спя, усещам го и го знам, но също така усещам, че някой се приближава до мен, гледа ме, докосва ме, скача на леглото ми, коленичи върху гърдите ми, хваща ме за шията и стиска... стиска с всички сили, за да ме удуши.

Аз се съпротивлявам, спъван от онова ужасно безсилие, което ни парализира насън, искам да изкрещя, но не мога, искам да помръдна, но не мога, задъхвам се, опитвам се с невероятни усилия да се обърна, да избутам от себе си съществуването, което ме смазва и души, но не мога!

И изведнъж се събуждам, обезумял, плувал в пот. Запалвам свещ. Сам съм.

След тази криза, която се повтаря всяка вечер, най-накрая заспивам и спя спокойно до зори.

3 юни

Състоянието ми се влоши. Какво става с мен? Калиевият бромид не помага, студените душеве нямат никакъв ефект. Наскоро, за да изморя и без това умореното си тяло, отидох на разходка в Румарската гора. Отначало ми се стори, че чистият въздух – свеж и приятен, наситен с аромата на билки и зеленина – влива нова кръв във вените ми и нова сила в сърцето ми. Тръгнах по широк ловен път, след което завих към Ла Буй по тясна пътека между две редици изключително високи дървета, чиито клони образуваха зелен, плътен, почти тъмен покрив между небето и мен.

Внезапно ме полазиха тръпки, но не от студ, а тръпки на странно безпокойство.

Ускорих крачка, притеснен от това, че съм сам в гората, безпричинно и глупаво уплашен от пълната самота. Изведнъж ми се стори, че ме следят, че някой върви по петите ми, съвсем близо, толкова близо, че да ме докосне.

Обърнах се рязко. Бях сам. Зад себе си видях само правата широка пътека, пуста далеч назад – страховитото пуста, – а и от другата страна тя също се простираше, все така пуста и плашеща, докъдето поглед стига.

Затворих очи. Защо? И започнах да се въртя на пета, много бързо, като пумпал. Едва не паднах, отворих очи – дърветата танцуваха, земята се люлееше, трябваше да седна. И после, леле, вече не знаех от коя посока бях дошъл! Ама че абсурдна идея! Абсурдна, тъпа идея!

Вече не познавах нищо. Тръгнах в посоката, която беше вдясно от мен, и се върнах на алеята, която ме беше довела на сред гората.

3 юни

Нощта беше ужасна. Ще замина за няколко седмици. Едно кратко пътешествие несъмнено ще ми се отрази добре.

2 юли

Върнах се у дома. Излекуван съм. Освен това направих очарователна екскурзия. Посетих Мон Сен Мишел*, който не бях виждал.

Каква гледка се разкрива от Авранш**, когато пристигнеш там надвечер като мен!

Градът е разположен на хълм и ме заведеха в градската градина, която се намира в неговите покрайнини. Извиках от изненада. Докъдето поглед стига, пред мен се простираше огромен залив между два отдалечени бряга, които чезнеха в далечината, забулени от мъгла, а на сред този необятен жълт залив, под ясното, обагрено в златисто небе, се извисяваше сред пясъците странен, мрачен и остър връх. Слънцето току-що бе залязло, а на все още пламтящия хоризонт се очертаваше профилът на тази фантастична скала, увенчана с невероятен монумент.

* Малък скалист остров в департамент Манш, Нормандия, на който се издига единствено абатството, посветено на Архангел Михаил. Островът е свързан с континента чрез дига. [Всички бележки, без изрично отбелязаните, са на преводача.]

** Градче и пристанище в департамент Манш; от хълма, на който се намира, се разкрива изглед към Ламанша и към Мон Сен Мишел.

На разсъмване се отправих към него. Също като предната вечер, имаше отлив и докато се приближавах към прекрасното абатство, гледах как то се издига все по-внушително пред мен. След няколкочасово ходене стигнах до огромния скален масив, върху който е разположено градче, над което доминира голямата църква. Като се изкачих по тясната стръмна улица, влязох в най-възхитителната готическа сграда, строена някога за божия прослава, обширна като град, пълна с ниски зали, покрити със сводове, и високи галерии, поддържани от изящни колони.

Влязох в това гигантско, ефирно като дантела бижу от гранит, покрито с кули и стройни камбанарии с вити стълби, които извисяват в дневната синева, както и в черното нощно небе, чудноватите си върхове, отрупани с фигури на химери, дяволи, фантастични зверове и чудовищни цветя, свързани помежду си с изкусно декорирани арки с гравирани орнаменти.

Когато стигнах на върха, казах на монаха, който ме придружаваше:

– Отче, сигурно ви е много добре тук!

– Тук е много ветровито, господине – отвърна той и двамата подемме разговор, гледайки как с настъпващия прилив водата се втурва върху пясъка и го покрива със стоманена броня.

През това време монахът ми разказваше истории – всичките древни предания, митове и легенди за това място.

Една от тях ме порази силно. Местните жители – кореняците на острова – твърдят, че през нощта сред пясъците се чува човешки говор, както ѝ блеенето на две кози – едната с по-силен, а другата с по-слаб глас.

Недоверчивите твърдят, че това са крясците на морските птици, които понякога приличат на блеене, а понякога на човешки стенания, но окъснелите рибари се кълнат, че по време на отлива са срещали да броди по дюните около малкото, захвърлено далеч от света градче, стар овчар със скрита под качулката на наметалото му глава, който водел козел с мъжко лице и коза с женско лице, като и двете животни имали дълга бяла коса и непрестанно говорели и се карали на непознат език, а после внезапно спирани да си крещят и започвали да блеят с всички сили.

Попитах монаха:

– Вярвате ли на това?

– Не знам – отговори той.

Продължих:

– Ако на земята имаше други същества, освен нас, нямаше ли отдавна да знаем за тях? Нямаше ли вие да сте ги виждали? Нямаше ли аз да съм ги виждал?

Той отговори:

– А виждаме ли дори една стохилядна част от съществуващото? Ето например вятърът, който е най-голямата природна сила, който поваля хора, разрушава сгради, изкоренява дървета, издига гигантски вълни в морето, руши крайбрежните скали и разбива големи кораби в подводни скали, вятърът, който убива, свисти, стенене, реве. Него виждали ли сте го, можете ли да го видите? Той обаче съществува.

Замълчах пред това просто разсъждение. Този човек беше мъдрец или може би глупак. Не можех да кажа кое от двете, но си замълчах. Аз самият често бях мислил за това, което каза той.

3 юли

Не спях добре, със сигурност тук има някакво болестотворно влияние, защото кочияшът ми страда от същото неразположение като мен. Когато се прибрах вчера, забелязах неговата особена бледност. Попитах го:

– Какво ви има, Жан?

Той отвърна:

– Вече не мога да спя, господине, нощите съсипват дните ми. След заминаването на господина сякаш някой ми е направил заклане.

Останалите слуги са добре, но се страхувам, че болестта ще ме повтори.

4 юли

Определено ме повтори. Старите кошмари се върнаха. Тази вечер усетих, че някой седи на гърдите ми и притиснал устни към моите, пие живота ми. Да, изсмукваше го от мен като пиявица. След това, заситен, стана и аз се събудих толкова изтощен, разнебитен и депресиран, че не можех да помръдна. Ако това продължи още няколко дни, със сигурност ще замина отново.

5 юли

Разсъдъка ли си губя? Това, което се случи, това, което видях снощи, е толкова странно, че ми се за-

вива свят, щом се сетя за него! Както всяка вечер, бях заключил вратата на стаята си, след това, тъй като бях жаден, изпих половин чаша вода и случайно забелязах, че гарафата беше пълна до кристалната запушалка.

После си легнах и потънах в един от ужасните си сънища, от който след около два часа бях изтръгнат от още по-страшен шок.

Представете си заспал човек, намушкан смъртоносно, който се събужда с нож в гърдите, хрипти, окъпан в кръв, задушава се, умира, без да разбира нищо – ето това изпитах аз.

Когато дойдох на себе си, отново почувствах жажда. Запалих свещ и отидох до масата, където бе поставена гарафата. Взех я и наклоних гърлото ѝ към чашата си, но не потече нищо – гарафата беше празна! Напълно празна!

Отначало не можах да го проумея, после внезапно ме обзе такова страшно вълнение, че бях принуден да седна или по-скоро се стоварих на един стол, но веднага скочих и се огледах, след това отново седнах, обезумял от удивление и страх при вида на прозрачното кристално шише! Втренчих се в него, опитвайки се да разреши загадката. Ръцете ми трепереха. Значи някой бе изпил водата? Но кой? Аз? Несъмнено бях аз. Кой друг би могъл да я изпие?

Значи бях сомнамбул и без да знам, живеях онзи двойствен, мистериозен живот, който ни кара да се съмняваме дали в нас не съжителстват две същества, или някакво чуждо същество, непонятно и невидимо, което на моменти, когато съзнанието ни е вцепенено от съня, не раздвижва инертното ни тяло, което му се подчинява, както на нас самите, а дори и повече.

О, кой ще разбере моята паника? Кой ще разбере безпокойството на човек – здравомислещ, напълно буден и нормален, който се визира уплашено през стъклото на една гарафа, търсейки малкото вода, която е изчезнала, докато е спял! Останах там до разсъмване, без да се осмеля да се върна в леглото си.

6 юли

Полудявам. Снощи пак изпиха всичката вода от гарафата ми или по-скоро аз съм я изпил. Но така ли е наистина? Аз ли съм бил? А кой друг? Кой? Боже мой! Полудявам ли? Кой ще ме спаси?

10 юли

Направих няколко изненадващи експеримента.

Със сигурност съм луд! И все пак! На 6 юли, преди да си легна, поставих на масата вино, мляко, вода, хляб и ягоди.

Някой изпи – аз изпих – всичката вода и част от млякото. Виното, хлябът и ягодите не бяха докоснати.

На 7 юли повторих същия експеримент, който даде същия резултат.

На 8 юли махнах водата и млякото. Останалите неща не бяха пипнати.

Накрая, на 9 юли, сложих на масата само вода и мляко, като увих гарафите в бели муселинови кърпи и завързах запушалките им. След това натърках устните, брадата и дланите си с графит и си легнах.

Обори ме непреодолим сън, последван скоро от ужасно събуждане. Явно не бях помръднал, защото по чаршафите ми нямаше и петънце. Втурнах се към масата. Кърпите, с които бяха увити гарафите, бяха безупречно чисти. Развързах и махнах запушалките, треперейки от страх. Водата бе изпита! Млякото също! Мили боже!

След малко заминавам за Париж.

12 юли

Париж. През последните дни сигурно си бях загубил ума! Бях станал жертва на разстроено то си въображение, освен ако наистина не бях сомнамбул или не бях попаднал под властта на едно от онези влияния, наречени внушения, за които е известно, че съществуват, но все още са необясними. Във всеки случай психическото ми състояние граничеше с лудост и бе достатъчно да прекарам едно денонощие в Париж, за да възвърна душевното си равновесие.

Вчера, след като направих някои покупки и няколко гостувания, които вляха в душата ми свеж и животворен въздух, завърших вечерта си в „Театр Франсе“. Играеше се пиеса от Александър Дюма-син и тази интелигентна и силна творба довърши моето изцеление. Несъмнено самотата е опасна за будните умове. Нужно ни е да сме заобиколени от хора, които мислят и прищежават дар слово. Оставени дълго сами, ние населяваме празнотата с призраци.

Връщах се по булевардите към хотела в чудесно настроение. Проправяйки си път в тълпата, си мислех, не без ирония, за страховете и предполо-

женията ми от изминалата седмица, защото вярвах, да, вярвах, че под покрива ми живее някакво невидимо същество.

Колко слаб е разсъдъкът ни и колко бързо се ужасява и разстройва, щом се сблъскаме с малък, неразбираем факт! Вместо да си кажем простичко: „Не го разбирам, защото причината ми убягва“, веднага си представяме страховити мистерии и свръхестествени сили.

14 юли. Националният празник

Разходих се по улиците. Ракетите и знамената ме забавляваха като дете. При все това е много глупаво да се радваш на определена дата, определена с постановление на правителството. Народът е малоумно стадо, ту е смайващо търпелив, ту яростно се бунтува. Казват му: „Забавлявай се!“ и той се забавлява. Казват му: „Върви да се сражаваш със съседа си!“ и той отива да се сражава. Казват му: „Гласувай за Императора!“ и той гласува за Императора. После му казват: „Гласувай за Републиката!“ И той гласува за Републиката.

Тези, които го управляват, също са глупави, но вместо да се подчиняват на хората, те се подчиняват на принципи, които могат да бъдат само глупави, безполезни и лъжливи, именно защото са принципи, тоест идеи, считани за достоверни и неизменни, и то в свят, където не сме сигурни в нищо, тъй като светлината е просто илюзия, тъй като звукът също е илюзия.

16 юли

Вчера видях неща, които дълбоко ме развълнуваха.

Вечерях с братовчедка ми, госпожа Сабле, чийто съпруг командва 76-и стрелков полк в Лимож. В дома ѝ се оказах в компанията на две млади жени, едната от които е омъжена за лекар, доктор Паран, който усилено се занимава с нервни болести и необичайни явления, които сега се откриват благодарение на експерименти с хипноза и внушение.

Той ни разказа подробно за невероятните резултати, постигнати от английски учени и от лекарите от Школата от Нанси*.

* Ранна сугестивно ориентирана школа, допринесла за Златния век на хипнозата във Франция от 1882 до 1892 г., която е основана през 1866 г. от френския лекар Амброаз Лиebo в град Нанси.

Фактите, които изтъкна, ми се сториха толкова странни, че категорично отказах да им повярвам.

– В навечерието сме на откриването на една от най-важните тайни на природата – заяви доктор Паран. – Искам да кажа една от най-важните тайни на земята, защото със сигурност има и други значими тайни, там, сред звездите. Откакто човек мисли, откакто знае как да изрази и запише своите мисли, той усеща до себе си някаква тайна, непроницаема за грубите му и несъвършени сетива, и се опитва да компенсира тяхното безсилие чрез усилията на своя интелект. Когато този интелект все още не е бил достатъчно развит, това вечно усещане за невидими явления е било въплътено в банални, зловещи образи. Така са възникнали народните вярвания в свръхестественото, легендите за бродещи духове, феи, гноми, призраци, бих казал дори митът за Бог, защото нашите представи за Създателя, независимо от коя религия произхождат, със сигурност са най-посредствените, най-нелепите и неприемливи измислици, породени от уплашения човешки ум. Няма нищо по-вярно от казаното от Волтер: „Бог е направил човека по свой образ и подобие, но човекът си му го е върнал тгпкано.“ Обаче от малко повече от век хората като че ли са започнали да предусещат нещо ново. Месмер и няколко други лечители ни поведоха по неочакван път и ние наистина постигнахме, най-вече през последните четири-пет години, удивителни резултати.

Братовчедка ми, също много недоверчива, се усмихна. Доктор Паран се обърна към нея:

– Искате ли да се опитам да ви приспя, госпожо?

– Да, разбира се.

Тя седна на едно кресло и той започна да я гледа втренчено с хипнотизиращ поглед. Внезапно се почувствах малко неспокоен, сърцето ми се разтуптя, гърлото ми се сви. Видях как клепачите на госпожа Сабле натежаха, устните ѝ се присвиха, дишането ѝ се учести и след десет минути тя заспа.

– Застанете зад нея – каза лекарят.

И аз седнах зад нея. Той сложи в ръцете ѝ една визитна картичка, като заяви:

– Това е огледало, какво виждате в него?

Тя отговори:

– Виждам братовчед си.

– Какво прави той?

– Извива краищата на мустаците си.

- А сега?
- Изважда снимка от джоба си.
- Чия е тази снимка?
- Негова.

Беше истина! И тази снимка ми бе доставена в хотела същата вечер.

– Как е застанал на тази снимка?

– Прав, с шапка в ръка.

Значи тя виждаше неща в тази картичка, в това бяло картонче, сякаш ги виждаше в огледало.

Изплашени, младите жени взеха да повтарят:

– Достатъчно! Достатъчно! Достатъчно!

Обаче лекарят ѝ нареди:

– Утре ще станете в осем часа сутринта, ще отидете при братовчед си в хотела и ще го помолите да ви даде на заем пет хиляди франка за вашия съпруг, които той ще поиска от вас при следващото си пътуване.

След това доктор Паран я събуди.

На връщане към хотела размишлявах за този любопитен сеанс и ме обзеха съмнения – не в пълната и безусловна честност на моята братовчедка, която познавах като родна сестра още от детството си, а за възможна измама от страна на лекаря. Дали не беше скрил в ръката си огледало, което показваше на спящата млада жена заедно с визитната си картичка?

Професионалните фокусници правят неща, които са не по-малко странни.

Прибрах се в хотела и си легнах.

Не щеш ли, тази сутрин, към осем и половина, моят камериер ме събуди с думите:

– Госпожа Сабле иска да говори незабавно с господина.

Облякох се набързо и я приех.

Силно смутена, тя седна със сведени очи и без да вдига воалетката си, каза:

– Скъпи мой братовчедо, искам да ви помоля за една голяма услуга.

– Каква е тя, братовчедке?

– Много ме е неудобно да ви кажа и въпреки това се налага. Трябват ми, и то на всяка цена, пет хиляди франка.

– Какво? На вас?

– Да, на мен, или по-скоро на съпруга ми, който ми възложи да намеря тази сума.

Бях толкова смаян, че в отговор само изхъмках. Зачудих се дали тя наистина не се подиграваше с мен заедно с доктор Паран, дали това не беше просто фарс, подготвен предварително и много добре изигран.

Ала като я погледах внимателно, всичките ми съмнения се разсеяха. Тя трепереше от вълнение – толкова болезнена беше тази стъпка за нея, и разбрах, че е готова да се разридае.

Знаех, че е много богата, и попитах:

– Какво? Вашият съпруг не разполага ли с пет хиляди франка? Хайде, помислете. Сигурна ли сте, че той ви е поръчал да ги поискате от мен?

Братовчедка ми се поколеба няколко секунди, сякаш се мъчеше да си спомни нещо, след това отговори:

– Да... да, сигурна съм.

– Писал ли ви е за това?

Тя се поколеба отново, потъвайки в дълбок размисъл. Долових мъчителните ѝ усилия да си спомни. Определено не знаеше. Знаеше само, че трябва да заеме пет хиляди франка за съпруга си, затова се осмели да излъже.

– Да, писа ми.

– И кога? Вчера не ми казахте нищо за това.

– Получих писмото му тази сутрин.

– Може ли да ми го покажете?

– Не... не... не... То съдържаше лични неща... твърде лични. Аз... аз го изгорих.

– Значи съпругът ви е натрупал дългове.

Тя пак се поколеба, после прошепна:

– Не знам.

Изведнъж казах рязко:

– В момента нямам пет хиляди франка, скъпа братовчедке.

От устата ѝ се отрони страдалчески стон.

– О, моля ви, намерете ги, моля ви.

Беше много разтревожена и умолително събра длани. Долових промяната в гласа ѝ, тя плачеше и заекваше, изтормозена, подвластна на категоричната заповед, която беше получила.

– Умолявам ви. Ако знаете как страдам. Парите са ми нужни днес.

Дожаля ми за нея и казах:

– Ще ги получите, давам ви дума.

Тя възкликна:

– Благодаря ви, благодаря ви! Колко сте добър!

Продължих:

– Помните ли какво се случи у вас снощи?

– Да.

– Спомняте ли си, че доктор Паран ви приспа?

– Да.

– Е, добре, той ви нареди да дойдете тази сутрин и да вземете назаем от мен пет хиляди франка, и сега вие се подчинявате на това негово внушение.

След като помисли малко, братовчедка ми отговори:

– Това е, защото съпругът ми ги иска.

В продължение на един час се опитвах да я разубедя, но не постигнах нищо.

Когато тя си тръгна, хукнах към дома на лекаря. Той тъкмо излизаше, но ме изслуша с усмивка. После попита:

– Сега вярвате ли?

– Да, нямам друг избор.

– Хайде да отидем у вашата братовчедка.

Смазана от умора, тя си почиваше на един шезлонг. Доктор Паран измери пулса ѝ, гледа я известно време, вдигнал едната си ръка към очите ѝ, чиито клепачи бавно се затвориха, подчинявайки се на непреодолимата сила на това магнетично въздействие.

Когато госпожа Сабле заспа, той каза:

– Вашият съпруг вече не се нуждае от пет хиляди франка. Вие ще забравите, че помолихте братовчед си да ви ги даде на заем, и ако той заговори с вас за това, няма да разберете нищо.

После доктор Паран я събуди. Извадих портфейла от джоба си:

– Скъпа братовчедо, ето ви това, за което ме помолихте тази сутрин.

Тя беше толкова изненадана, че не посмях да настоявам. Въпреки това се опитах да съживя спомените ѝ, но братовчедка ми енергично отричаше, помисли, че ѝ се подигравам, и накрая едва не се разсърди.

Това е. Върнах се в хотела и не можах да вечеряам, толкова ме разтърси това преживяване.

19 юли

Много от хората, на които разказах за това приключение, ми се смяха. Вече не знам какво да мисля. Мъдрецът казва: „Може би.“

21 юли

Обядвах в Буживал и прекарах вечерта на бала на лодкарите. Несъмнено всичко зависи от мястото и средата. Да вярваш в свръхестественото на остров Ла Гренуйер би било връх на лудостта, но на върха на Мон Сен Мишел? А в Индия? Ние ужасно се влияем от това, което ни заобикаля. Следващата седмица се прибирам у дома.

30 юли

Вчера се върнах в къщата си. Всичко е наред.

2 август

Нищо ново. Времето е прекрасно. Прекарвам дните си, като съзерцавам Сена.

4 август

Има кавги сред слугите ми. Те твърдят, че нощем някой чупи чашите в шкафовете. Камериерът обвинява готвачката, която обвинява икономката, а тя пък обвинява другите двама. Кой е виновникът?

Който разбере, ще е голям умник.

6 август

Този път не съм луд. Видях... видях... видях! Вече не се съмнявам. Видях! Все още ме побиват студени тръпки. Страхът все още ме пронизва до мозъка на костите. Видях!

В два следобед се разхождах на слънце в градината си по алеята с есенни рози, които започваха да цъфтят. Когато спрях да се полюбувам на един розов храст Жан де Батай*, на който бяха разцъфнали три великолепни цвята, видях, да, съвсем ясно видях как в съседство до мен дръжчицата на една от розите се огъна, сякаш невидима ръка я беше превила, след което се счупи, сякаш тази ръка я бе откъснала! После цветът се издигна, следвайки извивката, която би описала една ръка, поднасяйки го към нечий устни, и увисна в прозрачния въздух, съвсем сам,

* Хибриден сорт роза, получен през 1845 г. от лионския специалист по розите Антоан Нерар.